

Gospodarze zapewnili również program towarzyszący symposium, to jest możliwość zwiedzenia jednej z najstarszych średniowiecznych aptek Słoweni i kościoła z XII w. Uczestnicy degustowali ponadto miejscowe wina i praktycznie poznawali tajemnice gry golfowej. Na zakończenie przyjęto propozycję organizacji kolejnego 13 Symposium w Austrii.

Opracował: dr n. med. Krystian Rygol

Sprawozdanie z XX Konferencji Toksykologów Sądowych, Niedzica 12-13 czerwca 2003 roku

XX jubileuszowa Konferencja Toksykologów Sądowych została zorganizowana przez Instytut Ekspertyz Sądowych wraz z Katedrą i Zakładem Medycyny Sądowej w Krakowie i odbywała się w dniach 12-13 czerwca 2003 roku w Niedzicy w Hotelu „Pieniny”. W konferencji uczestniczyło około 100 osób z ośrodków zajmujących się problemami toksykologii sądowej, klinicznej, środowiskowej i medycyny sądowej.

Obrady otworzyli i serdecznie powitali zebranych Dyrektor Instytutu Ekspertyz Sądowych Aleksander Głazek i profesor dr hab. Franciszek Trela Kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej Collegim Medicum UJ w Krakowie.

Następnie historię naszych Konferencji przedstawiła dr Zofia Chłobowska, pokrótce przypominając tematy i miejsca naszych obrad. Inicjatorem tych spotkań był profesor Jan Markiewicz, który pierwszą Konferencję zorganizował w Krakowie 1983 roku. Następne, organizowane przez Instytut Ekspertyz Sądowych wraz z kolejno zmieniającymi się Katedrami i Zakładami Medycyny Sądowej, odbywały się w różnych pięknych regionach naszego kraju. Tematami obrad były różne aktualne problemy analityczne i orzecznicze, najczęściej wracaliśmy jednak do problematyki alkoholowej, która stale w orzecznictwie budzi najwięcej kontrowersji.

Tym razem tematem naszego spotkania były „Trudności analityczne i interpretacyjne w sądowych badaniach toksykologicznych” i bieżące doniesienia z prac badawczych i ekspertyz.

W pierwszym wykładzie docent Maria Kała (IES Kraków) omówiła przemiany zachodzące w materiale biologicznym pochodzącym ze zwłok, w czasie których powstają różne związki endogenne (takie jak np. cyjanki, alkohol etylowy i inne alkohole wyższe, pochodne benzodiazepin) oraz przemiany związków egzogennych pod działaniem enzymów i innych połączeń chemicznych znajdujących się w tkankach narządów wewnętrznych, które w istotny sposób wpływają na wyniki wykonanych badań i ich interpretację. Profesor Roman Wachowiak (KiZMS Poznań) w referacie „Struktura chemiczna endogennych związków tła materiału biologicznego w badaniach identyfikacyjnych ksenobiotyków” wykazał ich różnorodność, a także zasugerował że ich poznanie może przyczynić się do rozwiązania niektórych problemów np. rozróżnienia alkoholu etylowego endogennego od egzogennego.

Do błędnych wniosków, głównie w ocenie zawartości ksenobiotyku, w badanym materiale, ale nie tylko, mogą doprowadzić błędy analityczne występujące na etapie zabezpieczania i przygotowywania materiałów do badań, a także w czasie badań tak obecnie często stosowanymi w toksykologii metodami chromatograficznymi z detekcją spektrometrii masowej. Problemy te omówili w swoich wystąpieniach mgr Wojciech Lechowicz i dr Roman Stanaszek (IES Kraków).

Kolejny cykl referatów dotyczył problematyki związanej z oznaczaniem alkoholu etylowego we krwi. Bardzo interesujący referat wygłosiła docent Małgorzata

Kłys (KiZMS Kraków) w którym przedstawiła poparte licznymi przykładami problemy opiniodawcze w sprawach o ustalenie stanu nietrzeźwości na podstawie akt spraw i zawartych w nich zeznaniach o ilości i czasie spożywanego alkoholu. Profesor Zofia Olszowy (KiZMS Katowice) w swoim wystąpieniu zwróciła uwagę na interpretację wysokich stężeń alkoholu we krwi, a dr Dariusz Zuba (IES) na błędy analityczne mogące wystąpić w oznaczaniu alkoholu. W drugi swoim wystąpieniu dr Dariusz Zuba omówił wymogi jakie powinny spełniać analizatory wydechu na zawartość alkoholu w świetle założeń zawartych w nowej ustawie „Prawo o miarach” i mogące z tego wynikać trudności opiniodawcze.

Wszystkie wygłoszone w tej sesji referaty wzbudziły ożywioną dyskusję, a nawet pewne obawy dotyczące prawidłowego wyciągania wniosków z uzyskanych badań.

Organizatorzy konferencji wyjaśnili, że celem tych doniesień nie jest podważanie wyników badań, ale zwrócenie uwagi zwłaszcza młodym toksykologom na błędy utrudniające właściwą interpretację uzyskiwanych wyników badań.

Sesja popołudniowa poświęcona była problemom narkomanii. Pierwszy referat wygłosiła dr Monika Horvath z Uniwersytet Semmelweisa w Budapeszcie, w którym wykazała jakiego rodzaju narkotyki są stosowane w ich kraju i które były przyczyną zgonów w Budapeszcie w latach od 1994 do 2002 roku. W innych doniesieniach omówiono celowość prowadzenia rutynowych badań na zawartość środków odurzających we krwi osób uczestniczących w wypadkach drogowych (zespół KiZMS Wrocław), ciekawy przypadek przedawkowania ekstazy (docent Krzysztof Borowiak KiZMS Szczecin), alternatywne zastosowanie Buprenorfiny w terapii substytucyjnej metadonem osób uzależnionych od alkaloidów opium (Klinika Toksykologiczna Szpitala im Rydygiera Kraków).

W drugim dniu obrad prelegenci przedstawili różne ciekawe przypadki z ekspertyz i doniesienia z bieżącej działalności naukowej. I tak dr Maria Kiszka (KiZMS Lublin) przedstawiła przypadek niewydolności wątroby najprawdopodobniej spowodowany nadużyciem paracetamolu, a mgr Agnieszka Sivińska-Żiółkowska (KiZMS Warszawa) zatrucia 2 etoksy etanolem. Metodę postępowania w przypadkach gwałtownych zgonów ze szczególnym uwzględnieniem badań toksykologicznych na Uniwersytecie w Budapeszcie i Uniwersytecie Medycznym w Łodzi omówił dr Jarosław Berent. Duże zainteresowanie wywołał referat „Zatrucia na tle gwałtownych zgonów dzieci i młodzieży badanych w Katedrze i Zakładzie Medycyny Sądowej Coli. Med. UJ”, w którym docent Małgorzata Kłys omówiła liczne przypadki samobójstw na przestrzeni ostatnich kilku lat, w tym dzieci w wieku około 10 lat. Z innych prezentowanych ekspertyz należy wymienić samobójcze zatrucie cinariziną (dr Joanna Kulikowska KiZMS Katowice), wieloskładnikowe zatrucie lekami (mgr Sebastian Rojek KiZMS Kraków), Toxanoxem (dr Ewa Pufal KiZMS Bydgoszcz).

Dr Krystyna Sadlik (IES) na przykładzie 3 wybranych ekspertyz przedstawiła trudności w udzielaniu odpowiedzi na pytanie o zagrożenie zdrowia lub życia, gdy kompetencje biegłego ograniczone są brakiem jednoznacznej informacji o okolicznościach zdarzenia (stężenie trucizny, czas narażenia, wzajemne reakcje substancji znajdujących się w pomieszczeniu lub otoczeniu itp). Ekspertyzy te dotyczą np. niedozwolonego handlu trującymi substancjami, skażonym alkoholem, zagrożenia substancjami emitowanymi do środowiska itp.

W tym roku na naszej Konferencji gościliśmy lekarzy z Towarzystwa Lekarskiego w Grodnie, którzy podzielili się z nami swoimi problemami w zakresie orzecznictwa w sprawach alkoholowych, a także zaprezentowali metodę oznaczania formaldehydu we krwi i moczu.

W doniesieniach z bieżących prac badawczych prelegenci przedstawili zastosowanie chromatografii gazowej w diagnostyce zatruc cyjankami (mgr Jarosław Tobolski KiZMS Poznań). Dr Katarzyna Madej i mgr Renata Wietecha-Posłuszny z Pracowni Chemii Sądowej Wydziału Chemii UJ zaprezentowały opracowaną metodę micelarnej elektrokinetycznej chromatografii kapilarnej jako komplementarną metodę do wysokosprawnej chromatografii cieczowej w sądowej analizie toksykologicznej oraz metody AFS-HG do oznaczania selenu i arsenu w materiale biologicznym Z wyników badań prowadzonymi w Klinice Toksykologicznej Szpitala im. Rydygiera w Krakowie nad zaburzeniami homeostazy cynku u pacjentów uzależnionych od alkoholu zapoznała zebranych mgr Ewa Gomółka. Wyniki badań na szczurach przewlekle intoksykowanych metanolem, etanolem i gliokolem etylenowym przedstawili pracownicy Łódzkiego Uniwersytetu Medycznego.

Sesjom wykładowym przewodniczyli: prof. Franciszek Trela, Dyrektor Instytutu Ekspertyz Sądowych Aleksander Głazek, prof. Władysław Nasiłowski, prof. Barbara Świątek, prof. Zofia Olszowy, prof. Roman Wachowiak, doc. Małgorzata Kłys, dr Mirosław Olszewski, doc. Maria Kała, doc. Krzysztof Borowiak, dr Ewa Pufal i dr Jan Dzida.

Na Konferencji naszej nie zabrakło także przedstawicieli firm zaopatrujących nas w odczynniki i aparaturę. Firmy Candela, Merck, Perkin-Elmer i Promochem prezentowały swoje wyroby, a w krótkich doniesieniach ich przedstawiciele poinformowali zebranych o najnowszych proponowanych produktach. Dr Tomasz Kościelski z f-my Perkin-Elmer przedstawił najnowsze doniesienia o zastosowaniu techniki ICPMS w badaniach kryminalistycznych.

Wieczorem po bardzo pracowitym pierwszym dniu obrad uczestnicy spędzili miło czas przy ognisku, gdzie przy muzyce i tańcach mieli możliwość bliższego poznania się i nawiązania kontaktów, które są przydatne w rozwiązywaniu problemów zawodowych w toku pracy. Dnia 14 czerwca część uczestników udała się na spływ malowniczym przełomem Dunajca, a część zwiedziła Czerwony Klasztor na Słowacji.

Prace wygłoszone na XX Konferencji Toksykologów Sądowych będą opublikowane w czasopiśmie wydawanym przez Instytutu Ekspertyz Sądowych „Z Zagadnień Nauk Sądowych”.

Następna XXI Konferencja odbędzie się w pierwszej połowie maja 2004 roku, a jej tematem będzie orzecznictwo w sprawach alkoholowych i jak co roku bieżące doniesienia z prac badawczych i ekspertyz. Organizatorami Konferencji będzie Instytut Ekspertyz Sądowych wraz z Katedrą i Zakładem Medycyny Sądowej we Wrocławiu.

Opracowali: dr Zofia Chłobowska i dr Dariusz Zuba